

Täysistunto

Torstai 7.2.2019 klo 16.01—20.03

18. Lakialoite laiksi metsästyslain 33 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 95/2018 vp Kari Kulmala sin

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelu

19.19 Kari Kulmala sin (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse on metsästyksessä ja sen selkeyttämisestä.

Metsästyslain 33 § uudistettiin edellisellä vaalikaudella. Muutos tuli voimaan 1.8.2015. Lain perusteluissa on ravintohoukuttimien — viljapellot, riistapellot, riistalaitumet — kohdalla kirjaus, joka tekee lain noudattamisen metsästyksessä erittäin hankalaksi. Viljapelloilta saa käynnistää karhunmetsästyksen, mutta karhua ei saa ampua viljapeltoon, josta sato on vielä korjaamatta. Riistalaitumelta, riistapelloilta tai niiden läheisyydestä karhujahtia ei saa aloittaa. Se tulkitaan lain mukaan ravintohoukuttimen käytöksi. Karhun metsästyksessä on usein metsästysalueita, joissa lyhyiden välimatkojen sisällä on viljapelloja, riistalaitumia sekä riistapelloja. Tällaisella alueella karhunmetsästys on tarpeettoman vaikeaa nykylainsäädännön mukaan.

Yksi tärkeimmistä ongelmista karhunmetsästyksessä on, että tätä riistalaitumen tai riistapellon läheisyyttä ei ole metsästyslaissa tai -asetuksessa erikseen mainittu. Onko läheisyys siten 50 vai 500 metriä vai jotain muuta? Joissain maakunnissa tulkintaa pyydetään paikalliselta poliisilta, vaikka poliisi ei ole virassaan lainlaatija. Poliisi on kuitenkin mahdollisen metsästysrikoksen sattuessa esitutkinnan käynnistäjä sekä toteuttaja. Poliisi saattaa antaa metrimäärää kysyttäessä jokaisessa maakunnassa erilaisen vastauksen metsästäjille, koska heillä ei ole aikaisemmin ollut erillistä ohjeistusta, tulkintaa. Tämä ei ole metsästäjien yhdenvertaisuus- tai tasapuolisuusperiaatteiden mukaista.

Karhunmetsästyksessä suositetaan koirametsästystä, joka on paitsi turvallista myös tehokasta. Tällaisessa metsästyksessä metsästäjän on kuitenkin etukäteen mahdotonta varmistaa, ettei koira ota karhua kielletyn riistalaitumen tai riistapellon läheisyydestä. Jahdin keskeyttäminenkin on usein tutkahavainnon perusteella myöhäistä, kun karhu on jo tullut passiemien eteen. Maalaisjärjellä ajateltuna karhunmetsästys olisi turvallisinta, mikäli karhua voitaisiin metsästää metsästystornista peltoon. Tällöin luodin lentokulma olisi turvallisin, eivätkä oksat ja risut olisi luodin tiellä. Tämä vähentäisi myös karhun tekemiä vahinkoja pellossa. Käymieni keskusteluiden mukaan tämä ei kuitenkaan ministeriön virkamiehille käy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 155/2018 vp

Metsästyslain 33 §:n muutos on tällaisenaan aiheuttanut ilmoitusryöpyn poliisille muun muassa riistapeltojen läheisyydessä kulkevista metsästäjistä. Toiseksi muutos vaikeuttaa tarpeettomasti karhunmetsästystä. Mielestäni lainsäädäntö ei saa aiheuttaa metsästäjille tilanteita, jotka tekevät riistapeltojen ylläpidon sekä samaan aikaan laillisen karhunmetsästyksen käytännön toteutuksen mahdottomaksi. Mahdollisen esitutinnan käynnistyessä metsästäjää epäillään jopa törkeästä metsästysrikoksesta. Metsästäjältä takavarikoidaan aseet ja pidätetään metsästysoikeus. Vaikka esitutinnan myöhäisemmässä vaiheessa tai oikeuskäsittelyssä metsästäjä vapautetaan, on tutkinnan ja käsittelyn aikainen syylliseksi epäily jo aiheuttanut metsästäjälle ja jopa hänen perheelleen kohtuutonta haittaa jopa työpaikan saannin vaikeutumisena.

Metsästyksessä yleisesti kielletyistä pyyntivälineistä ja pyyntimenetelmistä säädetään metsästyslain 33 §:ssä. Tällä lakialoitteella ehdotetaan metsästyslakia muutettavaksi siten, että 33 §:ään lisätään 4 momentti, jossa säädetään haaskan tai ihmisen ravintoon tai hajuun perustuvan karhun houkuttimen käyttämisestä metsästyksessä, kun karhua ammutaan enintään 200 metrin päästä haaskasta tai houkuttimesta. Lakialoitteen tarkoituksena on selvittää nykyisen lain tulkintaa.

Metsästyslain 33 §:n 2 momentin mukaan metsästyksessä ei saa käyttää haaskaa eikä ihmisen perustamaa ravintoon tai hajuun perustuvaa karhun houkutinta eikä karhua saa nurmipeltoa lukuun ottamatta ampua pellolta, jolta satoa ei ole korjattu. Tämän vuoksi sekä tukikelpoiset että pienempialaiset riistapelot katsotaan karhunmetsästyksessä kielletyiksi ravintohoukuttimiksi. Karhua ei saa ampua pellolle, eikä niitä saa hyödyntää metsästyksessä siten, että karhu totutetaan käymään pellolla, metsästys aloitetaan sieltä tai metsästetään karhun kulkureitillä tällaisen pellon lähiympäristössä.

Kun tutkitaan epäiltyä metsästysrikosta, esitutkintaviranomaisen, syyttäjän ja oikeuslaitoksen on tehtävä lainsäännösten tulkinta säännösten sanamuodon ja esitöiden perusteella, joita ovat voimassa oleva laki sekä siihen liittyvä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 33/2014 vp. Kumpikaan ei kuitenkaan anna tyhjentyviä vastauksia säännösten tulkintaan rajatapauksissa, joten tavoitteena ollut säännösten selkeyttäminen ei ole erityisen hyvin täytynyt, mikä on valitettavaa sekä valvonnan että erityisesti metsästyksen kannalta.

Kun haaskan tai houkuttimen käyttöä ei ole määritelty laissa eikä sen esitöissä mitenkään, joutuvat valvontaviranomaiset, syyttäjät ja tuomioistuimet määrittelemään rajan jälkikäteen kussakin yksittäistapauksessa erikseen. Tämä voi johtaa siihen, että toista metsästäjää epäillään, syytetään ja tuomitaan, kun ampuminen tapahtuu kilometrin päässä haaskalta tai houkuttimesta, kun taas toinen voi välttyä toimenpiteiltä, kun ampuminen tapahtuu vaikkapa sadan metrin päästä. Tilanne on yksittäisen metsästäjän ja yleisemminkin lain noudattamisen kannalta kestävä. Rikoslain 3 luvun 1 §:n mukaan rikokseen syylliseksi saa katsoa vain sellaisen teon perusteella, joka tekohetkellä on laissa nimenomaan säädetty rangaistavaksi. Tämä niin sanottu laillisuusperiaate ei tällä hetkellä toteudu haaskan tai houkuttimen osalta, kun metsästäjä ei lakikirjaa lukemalla pysty selvittämään sitä, milloin hän mahdollisesti syyllistyy rikokseen.

Itä-Suomen poliisille on jo 29.7.2015 annettu tulkintasuositus, mikä ohjaa epäiltyjen metsästysrikosten tutkintaa karhunmetsästyksessä silloin, kun epäillään metsästystä haaskaa tai houkutinta hyväksi käyttäen. Sen mukaan olisi lähtökohtaisesti syytä epäillä rikosta silloin, kun ampumaetäisyyden eli maksimissaan 200 metrin päässä ampumis- tai kaato- paikasta havaitaan haaska tai houkutin. Itä-Suomen poliisilaitoksen alueella annettu tulkin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 155/2018 vp

tasuositus ei ole voimassa muiden poliisilaitosten alueilla, eikä tämänkään poliisilaitoksen alueella metsästävä henkilö voi luottaa siihen, että syyttäjä tai tuomioistuin tulkitsee säännöstä samalla tavalla. Mielestäni tämä Itä-Suomen poliisilaitoksen tulkintasuositus on hyvä, ja tämän suosituksen metrimäärä eli maksimissaan 200 metriä tulee vahvistaa lain tasolle.

Siksi haluan, että metsästyslain 33 §:ään lisätään 4 momentti, joka kuuluisi seuraavasti: ”Edellä 2 momentin 3 a alakohdassa tarkoitettua haaskan tai ihmisen perustaman ravintoon tai hajuun perustuvan karhun houkuttimen käyttämistä metsästyksessä on, kun karhua ammutaan enintään 200 metrin päässä haaskasta tai houkuttimesta.”

19.27 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmalan, tuon tarkan, asiallisen poliisikansanedustajan, lakialoite parantaisi esitutkintaviranomaisten mahdollisuutta puutua koko maassa tasapuolisesti ja yhteneväisesti epäiltyihin metsästyksrikoksiin. Kannatettava lakialoite.

19.27 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Vielä hieman tähän lopuksi lakialoitteestani — tai oikeastaan kirjallisesta kysymyksestäni. Tein tästä asiasta kirjallisen kysymyksen ministerille jo vuonna 2015. Kysyin, aikooko hallitus tarkentaa metsästyslain 33 §:ää siten, että viljalaidun ja riistapelto ovat samanarvoisia viljapellon kanssa. Tällöin ministeri vastasi muun muassa riistapelloista: ”Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan lain säätämisen yhteydessä tarkoituksena on ollut, että riistapellot katsottaisiin karhun metsästyksessä kielletyksi ravintohoukuttimeksi, mikäli siinä kasvatetaan sellaista kasvia, jota karhu käyttää ravintona. Näin ollen niitä ei saa käyttää karhun metsästyksessä. Viime kädessä kuitenkin tuomioistuin tulkitsee lakia, onko yksittäisessä tapauksessa metsästetty käyttäen ravintohoukutinta tahallisesti tai tuottamuksellisesti vastoin lakia.”

Arvoisa puhemies! On varsin erikoista, että se, onko metsästys laillista vaiko ei, johtuu tuomioistuimen tulkinnasta ja sitä ennen tietenkin syyttäjältä ja esitutkintaviranomaisesta. Metsästyslain tulisi olla yksinkertainen ja helppo noudattaa, ja sitä osaltaan helpottaa tämä lakimuutos, vaikka muutos onkin hyvin pieni.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.